

ESIOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN MUUTOS / 5.3 OPPILASHUOLTO JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN

5.3 Oppilashuolto

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta esiopetuksen opiskeluhuollosta nimitystä oppilashuolto, opiskelijasta käsitettä lapsi, oppilaitoksesta nimitystä esiopetusyksikkö tai esiopetus. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä¹.

Lasten kehitysympäristön ja esiopetuksen toimintaympäristön muutosten myötä oppilashuollosta on tullut yhä tärkeämpi osa esiopetuksen perustoimintaa. Oppilashuolto liittyy kiinteästi esiopetuksen tehtävään edistää lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytyksiä. Oppilashuoltotyötä ohjaa lapsen edun ensisijaisuus².

Lapsella on oikeus saada maksutta oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää³. Esiopetuksen oppilashuolto koskee myös pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevia lapsia. Oppilashuollolla tarkoitetaan lapsen hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa esiopetusyhteisössä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko esiopetusyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi lapsilla on oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon.⁴ Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen lapseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Esiopetuksen oppilashuollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa. Tässä luvussa määrätään oppilashuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan oppilashuollon tavoitteista sekä paikallisen opetussuunnitelman ja yksikkökohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laatimisesta. Esiopetuksen toteuttamiseen kuuluvasta kasvun ja oppimisen tuesta määrätään perusteiden luvussa 4⁵.

5.3.1 Monialainen oppilashuollon yhteistyö

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus⁶. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä lapsen ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon lapsen ikä ja edellytykset.⁷ Esiopetusyhteisön tai lasten hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä huoltajan kanssa.

Esiopetuksessa oppilashuolto on esiopetusyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu esiopetusyhteisön hyvinvoinnista on esiopetuksen henkilökunnalla.⁸

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 1 § 3 mom.

² YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989

³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 4 mom.

⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 1 ja 2 mom.

⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 §

⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 1 mom.

⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 § 1 mom.

⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 ja 2 mom.

Oppilashuollon palveluita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä terveydenhoitopalvelut, jotka järjestetään terveydenhuoltolain mukaisina ikäryhmälle suunnattuina neuvolapalveluina⁹. Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin lapseen, lapsen kehitysympäristöihin kuin yhteistyöhön. Palveluja tarjotaan siten, että ne ovat helposti saatavilla¹⁰. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määrääjässä¹¹.

Lapsen huoltajalle annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja¹². Lapsen ja huoltajan osallisuus oppilashuollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja oppilashuollosta tiedottaminen lisää oppilashuollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä oppilashuollossa.

Oppilashuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon. Esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen välinen vuorovaikutus on tärkeää pohdittaessa oppilashuollon toimintaa. Yhtenäiset käytännöt tukevat eri kehitys-vaiheissa lapsen terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Oppilashuollon monialaisen yhteistyön rakenteita, muotoja ja toimintatapoja kehitetään esiopetusyhteisössä ja eri yhteistyötahojen kanssa. Kehittämistyö edellyttää oppilashuollon suunnitelmallista arviointia¹³.

*Oppilashuoltoryhmät*¹⁴

Opetuksen järjestäjä asettaa oppilashuollon ohjausryhmän ja yksikkökohtaiset oppilashuoltoryhmät. Yksittäistä lasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi ikäryhmälle suunnattuja terveydenhoitopalveluja sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kun käsiteltävä asia edellyttää.

Oppilashuollon ohjausryhmä vastaa opetuksen järjestäjäkohtaisen oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman opetuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla myös useamman koulutusmuodon kuten esi- ja perusopetuksen yhteinen.

Yksikkökohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa esiopetuksen oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Jos esiopetus järjestetään koulun yhteydessä, voi koulukohtainen oppilashuoltoryhmä toimia myös esiopetuksen oppilashuoltoryhmänä. Ryhmää johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Opetuksen järjestäjä ja oppilashuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä ryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Oppilashuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön

⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 3 mom. ja terveydenhuoltolaki (1326/2010) 15 §

¹⁰ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

¹¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 §

¹² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § 1 ja 2mom.

¹³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 25 §

¹⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § 1 - 4mom.

hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen lapsen tai lapsiryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se esiopetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu¹⁵. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai lapsen läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää huoltajan suostumusta.

5.3.2 Yhteisöllinen oppilashuolto

Oppilashuolto on tärkeä osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään esiopetusyhteisön ja ryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan esiopetus-ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä.¹⁶ Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä varhaiskasvatuksen, neuvolan sekä muiden kunnan lasten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Lasten ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Yhteisöllinen oppilashuolto luo esiopetuksessa edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Lapsella on oikeus turvallisiin oppimisympäristöihin¹⁷, joihin kuuluvat niin fyysinen, psyykinen kuin sosiaalinenkin turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on lasten ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana yksikkökohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Opettaja, päiväkodin johtaja tai rehtori ilmoittaa esiopetuksessa tai matkalla esiopetukseen tai kotiin tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille.¹⁸

Rakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös esiopetuksen kuljetuksia, tapaturmien ehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat. Kun esiopetus järjestetään koulussa, otetaan myös esiopetus huomioon kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa¹⁹.

5.3.3 Yksilökohtainen oppilashuolto

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan

¹⁵ Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013

¹⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 mom.

¹⁷ Perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)

¹⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 ja 7 mom. (1267/2013)

¹⁹ Terveystieteiden tutkimuskeskus (1326/2010) 16 § 2 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 12 §

- lapselle annettavia terveydenhoitopalveluja, jotka järjestetään terveydenhuoltolain mukaisina ikä-ryhmälle suunnattuina neuvolapalveluina,
- oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä
- yksittäistä lasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa.²⁰

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää lapsen hyvinvointia ja oppimista sekä kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja terveyttä. Esiopetuksen oppilashuollolla on tärkeä merkitys varhaisen tuen turvaamisessa ja ongelmien ehkäisyssä. Lasten yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä oppilashuollon tuen rakentamisessa että esiopetuksen arjessa.

Yksilökohtainen oppilashuolto esiopetuksessa perustuu aina huoltajan suostumukseen²¹. Huoltajan osallisuutta tuetaan ja mielipiteitä kuullaan lapsen yksilökohtaisen oppilashuollon toteuttamisessa. Lapsen osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja edellytystensä mukaisesti²². Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Oppilashuoltotyö järjestetään niin, että lapsi voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi. Työssä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Asian käsittely myös yksittäisen lapsen tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu huoltajan suostumukseen. Huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai lapsen läheisiä.²³ Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa lapsen asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta²⁴.

Yksittäistä lasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:²⁵

- yksittäisen lapsen nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
- asian aihe ja vireille panija,
- lapsen tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä

²⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 1 mom.

²¹ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

²² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 § 1 mom.

²³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 1 ja 2 mom.

²⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 3 mom. ja laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 26 § 3 mom.

²⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 2 mom. ja 20 § 1, 3 ja 4 mom.

- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittäviä mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.²⁶

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä lasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä lasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.²⁷

Terveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen oppilashuoltotyön säädetysti potilas-kertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Oppilashuollon kuraattorit kirjaavat asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.²⁸

Lapsen yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi²⁹. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä lapsen opettajalle, rehtorille tai päiväkodin johtajalle ja opetuksen järjestäjälle lapsen opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot³⁰. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön lapsen tai muiden lasten turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista lapsen sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos lapsi siirtyy toisen opetuksen järjestäjän opetukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä lapsen huoltajan suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia oppilashuollon jatkuvuuden kannalta³¹. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle esi- tai perusopetuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden esi- tai perusopetuksen järjestäjän pyynnöstä.³²

5.3.4 Oppilashuoltosuunnitelmat

Esiopetuksessa opetussuunnitelma tulee myös oppilashuollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa³³. Valmistelutyössä tehdään

²⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 5 mom.

²⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 21 § 1 mom. ja 22 § 1 mom.

²⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 2 mom., laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) 12 § ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)

²⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 2 mom.

³⁰ Perusopetuslaki 40 § 2 mom. (1288/2013)

³¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 3 mom.

³² Perusopetuslaki 40 § 4 mom. (1288/2013)

³³ Perusopetuslaki 15 § 2 mom. (477/2003)

yhteistyötä huoltajien ja tarvittaessa myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Paikallisella tasolla oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta. Suunnitelmat valmistellaan monialaisessa yhteistyössä. Suunnitelmat ovat

- kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus³⁴,
- paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta³⁵ sekä
- yksikkökohtainen oppilashuoltosuunnitelma³⁶.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman oppilashuoltoa koskevaa osuutta sekä yksikkökohtaisia oppilashuoltosuunnitelmia.

5.3.5 Oppilashuolto Keuruun esiopetuksessa: Paikallisesti päätettävät asiat ja yksikkökohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laadinta

5.3.5.1 Opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta

A. Oppilashuollon tavoitteet

Keuruun kaupunki tarjoaa esikoululaisille ja perusopetuksen oppilaille oppilashuollon palvelut, jotka toteutetaan monialaisen oppilashuollon yhteistyönä. Keuruu järjestää oppilailleen riittävät, lailla säädetyt kouluterveydenhuollon palvelut, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä oppilasta koskevan monialaisen oppilashuollon. Pääpaino on yhteisöllisellä ennaltaehkäisevällä oppilashuollolla.

Esiopetuksessa oppilashuollon ensisijaisena tavoitteena on lasten terveyden, hyvinvoinnin, oppimisen ja osallisuuden edistäminen sekä ongelmien syntymisen ennaltaehkäisy. Toisaalta tavoitteena on myös edistää esiopetusyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja yksikön henkilöstön välistä yhteistyötä. Terveellinen ympäristö ja hyvinvoiva yhteisö suojaavat lapsen terveyttä ja mahdollistavat terveyttä edistävien valintojen tekemisen.

Tavoitteena on, että lasten tuen tarpeet tunnistetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja tuki järjestetään oikea-aikaisena sitä tarvitseville. Näin ehkäistään ongelmien vaikeutumista ja monimutkaistumista. Varhaisessa vaiheessa auttaminen on yleensä helpompaa, tuloksellisempaa ja kustannuksiltaan edullisempaa. Hyvin toimiva oppilashuolto vähentää siirtoja erityiskasvatukseen ja -opetukseen sekä kalliiden erityispalvelujen ja lastensuojeluasiakkuuksien tarvetta.

Ongelmien varhainen tunnistaminen edellyttää palvelujen yhdenvertaista saatavuutta ja mahdollisimman vaikuttavia toimintatapoja ja toimintatapojen yhtenäistämistä. Oppilashuollon

³⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 § ja lastensuojelulaki (417/2007) 12 § 1 mom.

³⁵ Perusopetuslaki 14 § 2 mom. (477/2003)

³⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §

keskeisenä tavoitteena on tarjota esiopetuslapsille oppilashuoltopalveluja yhdenvertaisesti ja samanlaatuisena kaikissa esiopetusta järjestävissä yksiköissä riippumatta yksikön koosta tai sijainnista.

Esiopetuksen oppilashuollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä pyritään vahvistamaan. Tavoitteena on toteuttaa hallinnonrajat ylittävää ja yhteen sovittavaa johtamista, sillä toimiva ja tulokellinen oppilashuolto edellyttää, että eri tahojen toiminta muodostaa yhtenäisen suunnitelmallisen kokonaisuuden, olipa kysymys niin ympäristöön ja yhteisöön kuin lapsiin suuntautuvasta toiminnasta. Oppilashuolto edellyttää onnistuakseen kiinteää opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen yhteistyötä. Eri hallintokuntien toimijoiden työn yhteensovittaminen edellyttää määrätietoista ja suunnitelmallista sitoutumista opiskeluhuollon yhteisiin päämääriin kaikilla päätöksenteon tasoilla ja verkostotyön kehittämisellä. Oppilashuoltoon osallistuvien keskinäisen yhteistyön lisäksi tarvitaan yhteistyötä kunnan tai muiden lasten ja nuorten parissa työskentelevien tahojen kanssa. Tällaisia tahoja ovat mm. lastensuojelu, poliisi ja järjestöt.

Oppilashuollon keskeisenä tavoitteena on terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintaa vahvistamalla siirtää toiminnan painopistettä korjaavasta työstä ehkäisevään työhön. Toisaalta opiskeluhuoltotyö laajennetaan kattamaan yksilöiden lisäksi myös yhteisöön ja ympäristöön kohdentuva työ. Näillä painopisteiden muutoksilla tavoitellaan opiskeluhuollon vaikuttavuuden lisääntymistä.

Oppilashuolto jatkuu varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta perusopetukseen ja perusopetuksesta aina toiselle asteelle saakka. Tavoitteena on turvata lapsen eheä kasvu- ja oppimispolku myös oppilashuollon näkökulmasta läpi eri nivelvaiheiden.

B. Oppilashuollon toimintatavat ja kokonaisuus

Kuvaus oppilashuollosta

Esiopetuksen oppilashuollolla tarkoitetaan lapsen hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa esiopetusyhteisössä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko esiopetusyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Lisäksi esiopetukseen osallistuvalla lapsella on oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Oppilashuoltotyön keskiössä on lapsen edun ensisijaisuus ja työtä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen lapseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Oppilas- ja opiskeluhuollon kokonaisuus

Opiskeluhuolto tarkoittaa sekä perusopetuslaissa tarkoitettu oppilashuoltoa että lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu opiskelijahuoltoa. Perusopetuksessa käytetään termiä oppilashuolto. Laki koskee myös esiopetuksessa olevia 6-vuotiaita, joita lainsäädännön mukaisesti kutsutaan edelleen lapsiksi. Näin ollen esiopetuksen opetussuunnitelmassa käytetään termiä lapsi, perusopetuksessa oppilas ja toisella asteella opiskelija. Lain mukaisesti oppilas- ja opiskeluhuolto muodostaa kokonaisuuden esiopetuksesta aina toiselle asteelle saakka.

Oppilashuolto voidaan jakaa toisaalta opetussuunnitelman mukaiseen oppilashuoltoon, toisaalta oppilashuollon palveluihin. Esiopetuksen opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto on osa päivittäistä opetus- ja kasvatustoimintaa ja sitä voidaan toteuttaa eri sisältöalueissa ja erilaisilla toimintatavoilla. Oppilashuolto on kaikkien esiopetusta järjestävien yksiköiden työntekijöiden, ensisijaisesti ryhmien opettajien vastuulla. Esiopetusta järjestävä yksikkö tiedottaa lapsille ja heidän huoltajilleen oppilashuollon palveluista. Esiopetuksen opettaja, joka tuntee lapsen ja on lapsen kanssa säännöllisesti tekemisissä, ohjaa lapsen huoltajineen hakemaan lapsen tarvitsemia oppilashuollon palveluja, joita ovat neuvolan, psykologin ja kuraattorin palvelut. Esiopetuksen opettaja voi konsultoida neuvolan terveydenhoitajaa, psykologia, kuraattoria tai neuvolalääkärää.

Esiopetuksen oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Esiopetuksessa oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä lapsen ja hänen huoltajansa kanssa.

Esiopetuksen oppilashuoltoon sisältyy Keuruun kaupungin sivistyslautakunnan hyväksymän esiopetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä neuvolapalvelut. Oppilashuollon rekistereitä ovat oppilashuoltokertomus, asiakaskertomus ja potilaskertomus.

Esiopetuksen oppilashuolto rakentuu kolmesta tasosta: 1) Keuruun kaupungin oppilashuollon ohjausryhmä, 2) esiopetuksen opetussuunnitelma sekä 3) yksikkökohtaisesti laadittavat oppilashuoltosuunnitelmat. Esiopetusta järjestävissä yksiköissä oppilashuoltoa toteutetaan monialaisena yhteisöllisenä ja yksilökohtaisena oppilashuoltona.

Monialaiset oppilashuoltoryhmät

a) Oppilashuollon ohjausryhmä

Esiopetusta järjestävien yksiköiden ja koulujen oppilashuollon toimivuutta seuraa oppilashuollon ohjausryhmä. Ohjausryhmä on monialainen, oppilashuoltoa koordinoiva ryhmä. Siinä on edustajia kaikilta oppilashuoltoa järjestäviltä tahoilta. Ohjausryhmään kuuluvat sivistysjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö, koulutusjohtaja/lukion rehtori, perusopetuksen rehtorien edustaja, perusturvajohtaja, koululääkärin edustaja, neuvola- ja kouluterveydenhuollon edustajat, päihde- ja mielenterveystyön edustaja, lastensuojelun edustaja, koulupsykologi ja/tai kuraattori. Ohjausryhmä voi kutsua ryhmään joko pysyvästi tai tilapäisesti tarpeen mukaan myös muita (esimerkiksi huoltajia, opettajia, oppilaita, järjestöjen edustajia tms.) ja konsultoida asiantuntijoita. Ohjausryhmän koollekutsujana toimii sivistysjohtaja. Ohjausryhmä kokoontuu erikseen sovitusti 1-2 kertaa lukuvuodessa.

Ohjausryhmä asettaa esiopetuksen yksikkötason oppilashuoltoryhmät ja nimeää ryhmille johtajat. Ohjausryhmä päättää esiopetuksen yksikkötason oppilashuoltoryhmien kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista.

Oppilashuollon ohjausryhmän tehtäviin kuuluu yleinen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi. Oppilashuollon ohjausryhmä seuraa yksikkötason oppilashuoltoryhmien suunnitelmia ja niiden toteutumista oppilashuoltoryhmän lukuvuosittain laatiman toimintakertomuksen tai kokousmuistioden ja vuosikellojen avulla. Ohjausryhmä vastaa siitä, että lapsilla ja heidän huoltajillaan on tieto esiopetuksessa käytettävissä olevasta oppilashuollosta.

b) Yksikkökohtainen oppilashuoltoryhmä

Yksikkökohtainen oppilashuoltoryhmä voi olla usean esiopetusyksikön yhteinen. Yksikkökohtaisen oppilashuoltoryhmän keskeisin tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen. Lisäksi ryhmä suunnittelee, kehittää, ohjaa ja arvioi yksikötason oppilashuoltoa. Yksikkökohtainen oppilashuoltoryhmä voi kuulla ja konsultoida asiantuntijoita tarpeen mukaan. Yksikkökohtaista oppilashuoltoryhmää johtaa päivähoidon aluevastaava. Yksikkökohtainen oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kerran lukukaudessa tai tarvittaessa useamminkin.

c) Asiantuntijaryhmä

Asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti yksittäisen lapsen tai ryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se kasvatus- ja opetushenkilöstön edustaja tai oppilashuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Asiantuntijoiden nimeäminen, muiden yhteistyötahojen tai lasten läheisten osallistuminen ryhmään edellyttää aina lapsen tai huoltajan yksilöityä kirjallista suostumusta (liite 2).

Oppilashuoltosuunnitelmat

Keuruun kaupungin oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta:

1. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus
2. Paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta
3. Yksikkökohtainen oppilashuoltosuunnitelma

1) Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (Lasten ja nuorten Keuruu) on voimassa valtuustokauden. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tehdään monialaisessa yhteistyössä ja se hyväksytään kaupunginvaltuustossa. Suunnitelmaa tarkastetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sisällytetään:

- Keskeiset oppilashuoltoa koskevat tavoitteet ja paikallisen toteuttamistavan keskeiset periaatteet
- Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta
- Toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä oppilashuoltoa ja varhaista tukea
- Tiedot suunnitelman toteuttamisesta, seurannasta ja oppilashuollon laadunarvioinnista

2) Esiopetuksen opetussuunnitelman oppilashuoltoa koskevassa osuudessa kuvataan oppilashuollon paikalliset tavoitteet ja toimintatavat, määritellään yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä määritellään oppilashuoltosuunnitelmien laadintaa linjaavat ohjeet. Samalla opetussuunnitelma linjaa yksikkökohtaisten oppilashuoltosuunnitelmien laadintaa.

3) **Yksikkökohtainen oppilashuoltosuunnitelma** laaditaan Keuruun kaupungin esiopetussuunnitelman pohjalta. Kohdassa 5.3.5.2 on tarkemmin kerrottu yksikkökohtaisesta oppilashuoltosuunnitelmasta.

5.3.5.2 Yksikkökohtainen oppilashuoltosuunnitelma³⁷

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilashuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan yksikkökohtainen oppilashuoltosuunnitelma. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä esiopetuksen henkilöstön, huoltajien ja lasten kanssa. Oppilashuoltosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman esiopetusyksikön yhteinen. Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa³⁸.

Oppilashuoltosuunnitelmaa laadittaessa sovitaan menettelytavoista, joilla esiopetuksen henkilöstö, lapset ja huoltajat sekä tarvittavilta osin yhteistyötahot perehdytetään suunnitelmaan. Samalla sovitaan suunnitelmasta tiedottamisesta edellä mainituille.

Yksikkökohtaiset oppilashuoltoryhmät asettaa Keuruun kaupungin oppilashuollon ohjausryhmä. Oppilashuoltoryhmä voi olla usean esiopetusta järjestävän yksikön yhteinen, ns. alueellinen oppilashuoltoryhmä, joka Keuruulla on päiväkotien esiopetuksen oppilashuoltoryhmä. Yksikkökohtaista esiopetuksen oppilashuoltoryhmää (päivähoidon esiopetuksen oppilashuoltoryhmää) johtaa päivähoidon aluevastaava. Oppilashuoltoryhmässä on yksiköiden edustus, erityislastentarhanopettajat sekä lisäksi kuraattori, psykologi ja neuvolan terveydenhoitaja. Ryhmään voidaan tarvittaessa kutsua myös muita asiantuntijoita. Ryhmä kokoontuu kerran lukukaudessa tai tarvittaessa useamminkin.

Oppilashuoltoryhmän tehtäviin kuuluu suunnitella, kehittää, toteuttaa ja arvioida yksikön oppilashuoltoa. Tehtäviin kuuluu myös terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja ongelmia ehkäisevä työ.

Esiopetuksen yksiköissä oppilashuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena oppilashuoltona. Yhteisöllisen oppilashuollon toiminnassa painopiste on lasten hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä lasten ja heidän huoltajiensa kanssa.

Ryhmän opettajat ja työntekijät voivat tällöin saada konsultaatiota oppilashuoltoryhmältä. Konsultaatiossa opettaja voi halutessaan keskustella oppilashuollon henkilöstön kanssa esioppilasryhmää koskevasta huolesta nimellä tai nimettömästi. Tasa-arvoisen keskustelun tavoitteena on löytää uusia näkökulmia ja keinoja ongelman ratkaisemiseksi.

Yksikkökohtaisen oppilashuoltoryhmän kokoonpanosta ja aikatauluista tiedotetaan lapsille ja huoltajille toimintakauden/lukuvuoden alussa jaettavassa tiedotteessa, kaupungin kotisivuilla esiopetus-kohdassa, Tenavanetissä (päiväkodit), vanhempainillassa ja/ tai muulla sopivaksi katsotulla tavalla.

³⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §

³⁸ Lastensuojelulaki (417/2007)12 § 1 mom.

Yksikkö- ja koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat ovat sähköisessä muodossa oppilashuollon www.sivuilla. Yksikkö- ja koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat jaotellaan alueittain seuraavasti:

1. Päiväkotien esiopetus
2. Keuruun ala-aste
3. Kyläkoulut: Jukojärvi, Pihlajavesi, Pohjoislahti ja Valkealahti
4. Haapamäen yhteiskoulu
5. Keuruun yhteiskoulun yläkoulu

Yksikkökohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan sisällytetään seuraavat asiat:

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut³⁹

Oppilashuoltosuunnitelmassa esitetään arvio esiopetusyksikön oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien oppilashuoltopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitkä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta tukee esiopetuksen käytettävissä olevien resurssien kohdentamista yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen oppilashuoltotyöhön sekä oppilashuollon yhteistyöhön. Arviossa huomioidaan oppilashuollon seurannassa, kehittämisessä ja toteuttamisessa vaadittava opetushenkilöstön ja oppilashuollon palveluiden asiantuntijoiden työpanos. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti lasten terveyttä ja hyvinvointia sekä elinoloja koskevaa seurantatietoa. Lisäksi huomioidaan esiopetusyhteisön ja -ympäristön tarpeet, asuinalueen erityispiirteet sekä tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä esiopetuksessa. Arvion valmistelussa otetaan huomioon myös lapsilta ja huoltajilta sekä esiopetuksen ja oppilashuollon henkilöstöltä saatava tieto.

Oppilashuoltosuunnitelmaan sisällytetään arvio esiopetuksen käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista, joita ovat ikäryhmälle tarkoitettut neuvolapalvelut sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan oppilashuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava monialainen yhteistyö sekä oppilashuollon palvelujen kohdentaminen yksittäisiin lapsiin, yhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan.

2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat⁴⁰

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen oppilashuollon kokonaisuus, josta ilmenee

- *yhteisöllisen oppilashuollon järjestäminen ja sen toimintatavat esiopetusyhteisön ja -ympäristön terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.*

Yhteisöllisen oppilashuollon järjestämiseen ja sen toimintatapoihin kuvataan vuosikellon tai muun aikataulun muodossa esiopetuksen toimintakauden/lukuvuoden aikana tehtävä yhteisöllinen oppilashuoltotyö sekä vastuut toiminnan järjestämisestä.

³⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 1-kohta

⁴⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta

Esiopetusyhteisön terveellisyden edistämiseksi tehtävää toimintaa ovat mm. neuvolakäynnit, työterveyden tekemä työpaikkaselvitys sekä mahdollisuuksien mukaan ravitsemusterapeutin palvelut lapsille. Suun terveydenhuoltoon liittyvä suuhygienistin antama valistus on osa terveellisyden edistämistä. Terveellisiin elämäntapoihin liittyvää valistusta voivat antaa myös erilaiset järjestöt ja muut toimijat.

Esiopetustilojen turvallisuuden edistämiseksi tehtävä toiminta liittyy mm. sisä- ja ulkotilojen turvallisuuteen sekä esiopetuksen kuljetusten turvallisuuteen. Suunnitelmassa selvitetään mm. vuosittain tehtävän turvallisuuskävelyn järjestäminen ja leikkipaikkojen sekä kuljetusten turvallisuusohjeet.

Hyvinvoinnin edistämiseksi tehtävää toimintaa voivat olla esimerkiksi esiopetusyhteisön hyvinvointi ja sen kartoittaminen, ulkoiluhetkien aikaiset ns. järjestetyt leikkituokiot, pienryhmätoiminnan mahdollistaminen riittävin resurssein, yhteiset retket, ravintolakäynnit, erilaiset kulttuuritapahtumat, vuosittain järjestettävä Einari Vuorela -retki, hiihtokoulut, uimakoulut sekä motoriikkaryhmät. Terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämistä voivat olla myös erilaiset esiopetuksen toimintakauden/lukuvuoden aikana toteutettavat teemat ja teemapäivät, tapahtumat sekä koulujen ja muiden esiopetusta järjestävien yksiköiden välinen yhteistyö.

Tässä selvitetään myös, miten esiopetusta järjestävän yksikön yhteisöllisen oppilashuollon järjestämistä kuvaavasta vuosikellosta tai muusta suunnitelmasta tiedotetaan lapsille huoltajineen sekä tarvittaville yhteistyötahoille. Ensisijaisina tiedottamistapoina ovat toimintakauden/lukuvuoden alussa jaettava tiedote, vanhempainillat ja/tai yksikön kotisivut.

Tämän lisäksi oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *yksikkökohtaisen oppilashuoltoryhmän kokoonpano ja toimintatavat,*

Yksikkökohtaista esiopetuksen oppilashuoltoryhmää (päivähoidon esiopetuksen oppilashuoltoryhmää) johtaa päivähoidon aluevastaava. Oppilashuoltoryhmässä on yksiköiden edustus, erityislastentarhanopettajat sekä lisäksi kuraattori, psykologi ja neuvolan terveydenhoitaja. Ryhmään voidaan tarvittaessa kutsua myös muita asiantuntijoita.

Lastentarhanopettajilla/luokanopettajilla on lapsituntemuksensa takia tärkeä rooli tehdä aloitteita oppilashuoltoryhmälle. Ryhmän opettajat vastaavat usein myös suunnitelmien toteuttamisesta. Oppilashuollon asiantuntijoiden tehtävä on ennen kaikkea tuoda oppilashuoltoryhmän tietoon esiopetusyhteisön tai lapsiryhmän ilmiöitä, joita he ovat havainneet ja joihin halutaan kiinnittää huomiota sekä tuoda oma asiantuntemuksensa ryhmän käyttöön. Huoltajien ammatillista osaamista ja asiantuntemusta hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan sekä suunnittelussa että toimintojen toteuttamisessa. Lapsille annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa heitä koskeviin asioihin.

Oppilashuoltosuunnitelmaan kirjataan käsiteltävät aiheet ja suunnitelma niiden käsittelemisestä nelivuotiskaudella. Lukuvuoden/toimintakauden aikana esille otettavat aiheet, niiden käsittelyajankohta, toteutustapa ja vastuut kirjataan vuosikelloon.

Oppilashuoltoryhmän kokouksesta laaditaan muistio. Muistioon kirjataan myös kokouksessa käsiteltävien asioiden aihe. Näin voidaan varmistua siitä, että kaikki oppilashuoltosuunnitelmassa käsiteltäviksi suunnitellut aiheet tulevat käsitellyiksi nelivuotiskausittain. Oppilashuoltoryhmien

kokousmuistiot ja vuosikellot kirjataan kouluittain koulun/päiväkodin tietojärjestelmään. Muistiopohja liitteenä (liite 4).

Asiantuntijoiden työnkuvat oppilashuollon näkökulmasta ovat liitteenä (Liite 1).

- *oppilashuollon yhteistyö muun varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa sekä erityisesti esiopetuksen siirtymävaiheissa*

Koulutuksen siirtymävaiheissa tehtävä yhteistyö on Keuruulla kuvattu nivelvaiheiden vuosikellossa. Varhaiskasvatuksen linjuri-palaveri on yksi foorumi lasten kanssa työtä tekevien yhteistyölle.

- *yhteistyö esiopetuksen ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisessä,*
 - yhteistyötahot: seurakunta, 4H, MLL, jne. Yksikkökohtaisesti näitä tahoja voivat Keuruulla olla mm. kaupungin vapaa-aikatoimi, seurakunnat, järjestöt kuten 4H ja MLL, Iso Kirja-opisto, partio, poliisi ym.

- *tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus,*

Yksikkökohtaisessa suunnitelmassa selvitetään, miten vaaratilanteet esiopetusyksikössä ennakoidaan ja miten niihin puututaan. Samalla kuvataan, miten esiopetuksen henkilöstön ensiaputaidoista ja niiden päivittämisestä huolehditaan, selvitetään ensiapukaapin sijainti yksikössä ja ensiaputarvikkeiden päivitys sekä ensiapulaukkujen käyttö esim. matkoilla ja tapahtumissa. Suunnitelmassa kuvataan ensiavun järjestäminen yksikössä ja selvitetään toimenpiteet, jotka tehdään tapaturman sattuessa.

- *esiopetuksen kuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet,*

Ohjeistus löytyy osoitteesta:

http://www.keuruu.fi/images/Kuljetuseriaatteet_Keuruunkaupunki_netti2011.pdf

- *suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä*

Keuruun kaupungin päivähoiton turvallisuussuunnitelma sisältää ohjeistukset lapsen koskemattomuuteen liittyviin uhkiin (turvallisuussuunnitelman luku 5.4). Turvallisuussuunnitelman liitteenä on myös kiusaamisen ehkäisemisen ja puuttumisen suunnitelma sekä Keuruun kaupungin varhaiskasvatuksen toimintatapakaavio väkivaltatilanteessa.

- *toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.*

Keuruun kaupungin päivähoiton turvallisuussuunnitelmassa kuvataan toimintatavat kriisi-, uhka- ja vaaratilanteissa. Lisäksi toimintaohjeet onnettomuus-, vaara- ja väkivaltatilanteisiin löytyy varhaiskasvatusyksiköissä olevasta perehdytyskansioista kohdasta 4.

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

a. Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä⁴¹

⁴¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2. mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 mom. (1267/2013)

Lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma. Siinä otetaan huomioon sekä lasten keskinäiset että lasten ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet esiopetuksessa. Suunnitelmassa kuvataan:

- *kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen,*
- *edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla,*
- *yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta,*
- *yhteistyö huoltajien kanssa,*
- *yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa,*
- *suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, lapsille, huoltajille ja yhteistyötahoille sekä*
- *suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.*

b. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Oppilashuoltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma⁴². Suunnitelmassa kuvataan:

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa,
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa,
- sisäisen ja ulkoisen sekä esiopetuksen ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet,
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen,
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, lapsille, huoltajille ja yhteistyötahoille,
- toimintavalmiuksien harjoittelu sekä
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen⁴³

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan yksilökohtaisen oppilashuollon kokonaisuus, josta ilmenee

- *yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen lapsen kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi sekä yksilöllisten tukitoimien toteuttamiseksi.*

Yksilökohtaiseen oppilashuoltoon kuuluvat yksittäiselle lapselle järjestettävät terveydenhuollon, psykologin ja kuraattorin antamat oppilashuollon palvelut. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä oppilashuollossa. Konsultaatiossa ryhmän opettaja voi halutessaan keskustella oppilashuollon henkilöstön kanssa lasta tai esioppilasryhmää koskevasta huolesta nimellä tai nimettömästi. Tasa-arvoisen keskustelun tavoitteena on löytää uusia näkökulmia ja keinoja ongelman ratkaisemiseksi.

⁴² Pelastuslaki (379/2011) 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 1 ja 2 §

⁴³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta

Neuvolan terveydenhoitaja seuraa lapsen kehitystä, kasvua, hyvinvointia ja oppimista vuosittain tehtävissä neuvolan tarkastuksissa. Tarvittaessa lapsen tilannetta seurataan tiiviimmin kontrollikäynneillä.

Yksilötasolla koulukuraattori pyrkii lasten kehityksen ja oppimisen riskien varhaiseen tunnistamiseen, tuen tarpeen arviointiin ja tarvittavan verkoston kokoamiseen. Koulukuraattori antaa keskusteluapua lapsille ja tukea niin vanhemmille kuin esiopetusyksikön esiopetushenkilöstölle ja on mukana monialaisissa verkostopalaverissa.

Yksilötasolla koulupsykologin työnkuvaan kuuluvat psykologiset tutkimukset oppimisedellytysten ja psyykkisen tuen tarpeen arvioimiseksi sekä tarvittavien tukitoimien suunnittelu. Koulupsykologi voi tarjota lapselle myös keskustelutukea, jolla pyritään löytämään välineitä mm. itsetuntemuksen ja elämänhallinnan, motivaation sekä sosiaalisen selviytymisen lisäämiseksi. Koulupsykologin kanssa voi selvittää esimerkiksi omaan jaksamiseen sekä ihmissuhteisiin liittyviä pulmia. Yhteisötasolla koulupsykologi on osa monialaista oppilashuoltoryhmää, konsultoi esiopetusyksikön henkilöstöä ja osallistuu kriisityöhön. Koulupsykologi tekee tilannekohtaisesti monialaista tiimi- ja verkostotyötä, yhteistyötä huoltajien kanssa ja ohjaa tarvittaessa lapsen tutkimuksiin ja/tai jatkohoitoon. Lapsi voi hakeutua koulupsykologin vastaanotolle itse tai tulla esimerkiksi esiopetuksen työntekijän tai vanhemman ohjaamana.

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä lapsen ja hänen huoltajansa kanssa. Lapsen omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa ratkaisussa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Laissa ei ole säädetty ikärajaa. Alaikäinen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa osallistumasta itseään koskevan oppilashuoltoasian käsittelyyn sekä kieltää antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä tietoja, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Viimeksi mainitun arvion tekee oppilashuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluja.

Tämän lisäksi oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä*

Esiopetusryhmän opettajan on tärkeä tietää, milloin hän toimii opettajana ja milloin hänen toimintansa on oppilashuoltoa, koska näitä ohjaavat eri lait. Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen osalta on oppilashuollollista toimintaa opettajan toimiessa monialaisessa, yksilökohtaista oppilashuoltoa varten kootussa asiantuntijaryhmässä. Oppilashuoltoa on myös psykologin, kuraattorin ja/ tai kouluterveydenhuollon konsultaatio. Sen sijaan opetuksen järjestäminen, kolmiportainen tuki, oppilaan ohjaus, työrauha ja kurinpitotoimet ovat perusopetuslain alaista opetusta ja oppimisen tukea, ei oppilashuoltoa.

Oppilashuollon yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä järjestetään tapauskohtaisesti ja on esimerkiksi kouluterveydenhuollon, psykologin ja/ tai kuraattorin palvelujen järjestämistä.

Lapselle, joka on ohjautunut erityiseen tukeen psyykkisten ongelmien takia, ei voi antaa oppilashuollon palveluja ilman lapsen omaa suostumusta. Oppilashuollon palvelujen järjestäminen edellyttää hyvää ja luottamuksellista suhdetta koulun aikuisiin.

- *lapsen sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen esiopetuksessa,*

Lapsen sairauden vaatiman hoidon järjestäminen on tapauskohtaista. Neuvolan terveydenhoitaja huolehtii, että esiopetusyksikön henkilökunta saa tietoa lapsen sairauden olennaisista, kasvuun ja oppimiseen liittyvistä ja vaikuttavista asioista. Tarvittaessa terveydenhoitaja huolehtii siitä, että asiantuntijat opastavat yksikön henkilökuntaa lapsen sairauden hoidosta esiopetuspäivän aikana.

Vanhemmat ilmoittavat päiväkodille lasten erityisruokavalioista. Erityisruokavalioihin tarvitaan lääkärin tai terveydenhoitajan todistus.

- *esiopetuksen oppilashuollon tuki lapsen elämäntilanteissa johtuvissa vaikeuksissa, kuten perhe- ja lähisuhdeväkivalta tai päihde- ja mielenterveysongelmat*

Keuruun kaupungin varhaiskasvatuksen toimintatapakaavio perhe- ja lähisuhdeväkivaltilanteessa löytyy Keuruun kaupungin päivähoiton turvallisuussuunnitelmasta.

- *asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelyssä,*

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen lapsen tai esioppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se yksikön henkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella ja luontevimmin kuuluu. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmään kootaan vain henkilöitä, joiden tehtäviin lapsen asia kuuluu. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai lapsen läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää lapsen tai huoltajan suostumusta. Lähtökohtaisesti lapsi ja huoltaja ovat läsnä asiantuntijaryhmän kokouksessa. Lapsen/ huoltajan yksilöity kirjallinen suostumus tarvitaan tilanteessa, jossa lapsen asian käsittelyyn osallistuu oppilashuollon yhteistyötahoja tai lapsen läheisiä. Jos huoltaja kieltää oppilashuollollisen tuen antamisen, on joissain tapauksissa harkittava lastensuojeluilmoitusta.

- *oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys*

Asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä tarvittaessa myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Oppilashuoltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilashuoltokertomus tallennetaan oppilashuoltorekisteriin ja se on salassa pidettävä asiakirja. Salassapito koskee asiakirjasalaisuutta, vaitiolovelvollisuutta ja hyväksikäyttökieltoa. (Liite 2 ja 3.)

Oppilashuoltokertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen lapsen nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä lapsen huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- asian aihe ja vireille panija
- lapsen tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet

- tiedon asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot

Jos sivullisille annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on merkittävä mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

- *yhteistyö esiopetuksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuten perheneuvola, lastensuojelu ja erikoissairaanhoido*

Yksilön tasolla tehtävää yhteistyötä voivat olla esim. palaverit, joissa ulkopuolisten palvelujen ja muiden yhteistyökumppaneiden järjestäjät ja edustajat ovat mukana.

- Lastensuojeluilmoituksen tekeminen
- Neuvola yhteistyö
- Erikoissairaanhoido
- Puheterapeutti, toimintaterapeutti, fysioterapeutti, musiikkiterapeutti,
- KSSHP puheterapeutti/erityislastentarhanopettaja/kuntoutus- ja toiminnanohjaaja
- Psykologi
- Perhetyöntekijä

4. *Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen lasten ja heidän huoltajiensa kanssa*⁴⁴

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä lasten ja huoltajien kanssa. Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan esiopetuksen oppilashuollon toimintatavat lasten ja huoltajien osallisuuden edistämiseksi sekä yhteistyön järjestämiksi. Suunnitelmassa kuvataan

- *lapsen ja huoltajan osallisuus yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa*

Oppilashuoltotyö tukee esiopetusyhteisöä, lisää sen hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta ja ehkäisee näihin liittyviä ongelmia. Lasten ja huoltajien osallisuutta edistetään mm. vanhempainilloissa sekä asiakaskyselyillä, mm. esiopetuksen asiakastyytyväisyyskyselyillä esiopetusvuoden keväällä.

Lapset ja heidän huoltajansa osallistuvat yksikkökohtaisen yhteisöllisen oppilashuollon suunnitteluun ja toteuttamiseen kyselyiden yms. kautta.

Yksilökohtaiseen oppilashuoltoon osallistuvat kootaan tarpeen mukaan lapsen läheisistä ja oppilashuollon asiantuntijoista. Huoltajalta pyydetään aina yksilöity kirjallinen suostumus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Huoltaja ei kuitenkaan voi kieltää oppilasta saamasta oppilashuollon palveluja, jos oppilas itse niitä haluaa. Huoltajaa voidaan painavasta syystä kieltää osallistumasta oppilaan oppilashuoltoon ja/ tai olla luovuttamatta hänelle tietoja, jos se on lapsen edun vastaista. Arvioin tästä tekee sosiaali- tai terveystyöntekijä.

- *yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen huoltajille ja yhteistyötahoille.*

Oppilashuollon menettelytavoista tiedotetaan lapsille ja heidän huoltajilleen sekä yhteistyötahoille toimintakauden/lukuvuoden alussa jaettavalla tiedotteella, kunnan www-sivulla ja vanhempainilloissa.

⁴⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 3-kohta

5. *Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen*⁴⁵

*Opetuksen järjestäjä seuraa esiopetuksen oppilashuoltosuunnitelman toteutumista*⁴⁶. *Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi*⁴⁷. Näitä ovat

- *seurannasta vastuussa oleva taho esiopetuksessa,*
- *seurattavat asiat ja*
- *käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi sekä*
- *seurannan aikataulu*

Opetuksen järjestäjä ja oppilashuollon ohjausryhmä seuraavat yksikön oppilashuoltosuunnitelman toteutumista. Yksikötason oppilashuoltoryhmän kokouksista tehdään muistiot, jotka toimitetaan opetuksen järjestäjälle ja ohjausryhmälle, joka seuraa oppilashuoltoryhmän toimintaa niiden avulla. Yksikön oppilashuoltoryhmän johtaja huolehtii muistioiden laatimisesta ja niiden toimittamisesta opetuksen järjestäjälle.

Muistiopohja on liitteenä 4.

Lisäksi kuvataan

- *seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen esiopetuksen oppilashuollon kehittämisessä sekä*
- *keskeisistä tuloksista tiedottaminen lapsille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille.*

*Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen on osa opetuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta*⁴⁸.

⁴⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 5-kohta

⁴⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 4 mom.

⁴⁷ Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013

⁴⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 26 § 1 mom.

Opiskeluhuollon asiantuntijat ja työnkuvat

Keuruulla opiskeluhuollon asiantuntijoina toimivat terveydenhoitaja, koululääkäri, koulukuraattori ja koulupsykologi. He toimivat opiskeluhuollossa omien työnkuviansa mukaisesti. Työnkuvat on koottu seuraavassa.

Kouluterveydenhoitaja ja -lääkäri vastaavat yhdessä kouluterveydenhuollon kehittämisestä ja toteuttamisesta. Kouluterveydenhuolto pyrkii turvaamaan jokaiselle lapselle ja nuorelle terveen kasvun ja kehityksen edellytykset sekä luomaan perustaa terveelle aikuisuudelle. Lisäksi kouluterveydenhuolto on mukana tunnistamassa ja selvittämässä oppimisen, tunne-elämän ja käyttäytymisen ongelmia yhteistyössä perheen, oppilashuolto- ja opetushenkilöstön kanssa. Kouluterveydenhuolto ehkäisee myös syrjäytymistä, terveyserojen syntymistä (varhainen puuttuminen) ja kansansairauksia sekä valvoo ja edistää koulun työolojen ja koulutyön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Kouluterveydenhuolto pyrkii koko kouluyhteisön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Kaikille peruskoulun vuosiluokille tehdään terveystarkastukset vuosittain. Laajat terveystarkastukset tehdään 1., 5. ja 8. luokalla, joissa mukana on myös koululääkäri ja vanhempi/hoitaja. Lukion/toisen asteen opinnoissa terveystarkastus on 1. opiskeluvuotena ja koululääkäriin tarkastus 2. opiskeluvuotena. Terveystarkastuksen vastaanotolle pääsee ilman ajanvarausta. Koulun työssäolo selvitykset tehdään moniammatillisesti joka 3. vuosi.

Oppilashuollon moniammatilliseen asiantuntijaryhmään kouluterveydenhoitaja tuo oman asiantuntijuuden terveyteen, sairauteen ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä. Hän on oppilaan psyykkisen ja fyysisen kasvun ja kehityksen seuraaja ja tukija sekä tekee yhteistyötä koululääkäriin ja erikoissairaanhoidon kanssa. Lisäksi hän toimii yhtenä asiantuntijana kouluyhteisön terveydellisten ja turvallisten työolojen seuraajana.

Koulukuraattori on *koulun sosiaalityöntekijä*, jonka tavoitteena on oppilaiden hyvinvoinnin, sosiaalisen kehityksen ja koulunkäynnin tukeminen sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen sosiaalityön keinoin. *Työn painopiste on ennaltaehkäisevässä työssä.* Koulukuraattori arvioi oppilaan tuen tarvetta mm. käyttäytymiseen, sosiaaliin suhteisiin, perheeseen, tunne-elämään, koulunkäyntijärjestelyihin ja oppimiseen liittyvissä asioissa. Hän tekee sosiaalisia selvityksiä ja tarvittaessa ohjaa oppilasta sosiaalityön tai terveydenhuollon piiriin. Koulukuraattorin puoleen voivat kääntyä yksittäisen oppilaan lisäksi oppilaan vanhemmat ja koulun henkilökunta erilaisissa oppilasta koskeissa kysymyksissä, jotka voivat liittyä mm. poissaoloihin, käytösongelmiin, kiusaamiseen ja jaksamiseen.

Yksilötasolla koulukuraattori pyrkii oppilaiden kehityksen ja oppimisen riskien varhaiseen tunnistamiseen, tuen tarpeen arviointiin ja tarvittavan verkoston kokoamiseen. Koulukuraattori antaa keskusteluapua oppilaalle ja tukea niin vanhemmille kuin koulun opetushenkilöstölle sekä olla mukana monialaisissa verkostopalaverissa. *Yhteisötasolla* koulukuraattori työskentelee luokkien ja oppilasryhmien kanssa sekä osallistuu vanhempainiltoihin. Koulukuraattori on osa monialaista opiskeluhoitoryhmää, konsultoi koulun henkilöstöä, osallistuu kriisityöhön sekä tekee yhteistyötä muiden lasten ja perheiden kanssa toimivien tahojen kanssa. Oppilas voi hakeutua koulukuraattorin vastaanotolle itse tai tulla esimerkiksi toisen työntekijän tai vanhemman ohjaamana.

Koulupsykologi on oppilashuollon työntekijä, jonka työn tavoitteena on oppilaiden koulunkäynnin ja psyykkisen hyvinvoinnin edistäminen sekä ongelmien ennaltaehkäisy yksilö- ja yhteisötasolla. Koulupsykologin puoleen voivat kääntyä yksittäisen opiskelijan lisäksi oppilaan vanhemmat ja koulun henkilökunta erilaisissa oppilasta koskevissa kysymyksissä, jotka voivat liittyä mm. oppimiseen, jaksamiseen, keskittymiseen sekä psyykkiseen kehitykseen.

Yksilötasolla koulupsykologin työnkuvaan kuuluvat psykologiset tutkimukset oppimisedellytysten ja psyykkisen tuen tarpeen arvioimiseksi sekä tarvittavien tukitoimien suunnittelu. Koulupsykologi voi tarjota oppilaalle myös keskustelutukea, jolla pyritään löytämään välineitä mm. itsetuntemuksen ja elämänhallinnan, motivaation sekä sosiaalisen selviytymisen lisäämiseksi. Koulupsykologin kanssa voi selvittää esimerkiksi opiskeluun, omaan jaksamiseen sekä ihmissuhteisiin liittyviä pulmia. Yhteisötasolla koulupsykologi on osa monialaista opiskeluhuoltoryhmää, konsultoi koulun henkilöstöä ja osallistuu kriisityöhön. Koulupsykologi tekee tilannekohtaisesti monialaista tiimi- ja verkostotyötä, yhteistyötä huoltajien kanssa ja ohjaa tarvittaessa oppilaan tutkimuksiin ja/tai jatkohoitoon. Oppilas voi hakeutua koulupsykologin vastaanotolle itse tai tulla esimerkiksi toisen työntekijän tai vanhemman ohjaamana.

SUOSTUMUS LAPSENNE OPPILASHUOLLOLLISTEN ASIOIDEN KÄSITTELYYN ASIANTUNTIJARYHMÄSSÄ

Keuruun kaupunki

Asiantuntijaryhmässä on läsnä lapsen lisäksi asiaan kuuluvia oppilashuoltoryhmän jäseniä ja huoltaja(t) sekä tarpeen mukaan esiopetuksen henkilöstöä. Asioiden käsittely on luottamuksellista. Palaverista sovitaan lapsen ja huoltajan kanssa tällä lomakkeella.

Koulu/päiväkoti	
Lapsen nimi ja ryhmä	
Lapsen opettaja/ lastentarhanopettaja	
Palaverin koollekutsuja (nimi & puh.)	
Palaverinaihe	
Palaveriin osallistujat ja ammattinimikkeet	
Palaverin aika ja paikka	
Lapsen allekirjoitus	<p>____.____.20____ päivämäärä</p> <p>_____ lapsen allekirjoitus</p>
Huoltajan/huoltajien allekirjoitus	<p>____.____.20____ päivämäärä</p> <p>_____ huoltajan allekirjoitus</p>
	<p>____.____.20____ päivämäärä</p> <p>_____ huoltajan allekirjoitus</p>
Palaverin koollekutsujan allekirjoitus	<p>_____ pvm _____ allekirjoitus ja virka-asema</p>

Oppilashuoltokertomus

Liite 3

Keuruun kaupunki

1. Henkilötiedot			
Lapsen / oppilaan nimi		Sotu	
Päiväkoti / Koulu		Ryhmä/ Luokka	
Kotikunta			
1. huoltaja			
Osoite			
Puh. koti		Puh. työ	
2. huoltaja			
Osoite			
Puh. koti		Puh. työ	
Muu perhe			
2. Asiantuntijaryhmän kokoontuminen			
Aihe ja koollekutsujan nimi ja puhelinnumero			
Palaveriin osallistuneet ja heidän ammattiasemansa			

Lapsen tilanteen selvittämisen aikana tehdyt selvitykset ja toimenpiteet	
2.1. Asiantuntijaryhmässä tehdyt päätökset ja toteuttamissuunnitelma	
Tilanteen kuvaus	
Tehdyt päätökset	
Toteuttamis- suunnitelma	

Toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat henkilöt	
Kirjauksen päivämäärä, paikka, kirjaaja ja kirjaajan ammattiasema	

Keuruun kaupunki

YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTORYHMÄ

Liite 4

YKSIKKÖ _____ Muistio ____ / lv _____

PUHEENJOHTAJA _____ Pvm ____ / ____ 20 ____

SIHTEERI _____

Oppilashuoltoryhmän jäsenet:

	nimi	ammattiasema
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

Muut läsnäolijat:

	nimi	ammattiasema

Käsittelyssä olleet asiat, niistä tehdyt suunnitelmat, toteutus, aikataulut ja em. asioiden seurannasta vastaavat henkilöt	1 Aihe:
	2
	3
	4
	5
Tiedotus? Muuta?	